

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/88/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200822
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3013200822.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: M. O., bytom H. XXX, XXX XX H., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/272/2013-16 z 20.03.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/272/2013-16 zo dňa 20. marca 2014 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 20.08.2013, ktorým táto podľa ust. § 69a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila navrhovateľovi od 30.07.2013 starobný dôchodok na sumu 501,20 Eur mesačne z dôvodov uvedených v citovanom rozhodnutí.

Krajský súd na navrhovateľom podaný opravný prostriedok preskúmal napadnuté rozhodnutie a postup, ktorý mu predchádzal v rozsahu dôvodov v návrhu uvedených a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je v súlade so zákonom a podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) ho potvrdil.

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že na podklade žiadosti podanej navrhovateľom o priznanie predčasného starobného dôchodku z 01.08.2007 bol podľa § 67 ods. 1 a § 82 od. 2 zákona o sociálnom poistení navrhovateľovi rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX z 24.09.2007 priznaný predčasný starobný dôchodok od 01.08.2007 v sume 10 323 Sk mesačne.

Následne, rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX z 01.03.2011 bola navrhovateľovi od 12.3.2011 zastavená výplata predčasného starobného dôchodku podľa § 293bt ods. 3 zákona o

sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z.. Rozhodnutie odporkyňa odôvodnila tým, že ak poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona do 31. decembra 2010, nedovršíl dôchodkový vek do 28. februára 2011, je povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba k 31. decembru 2010 a toto dôchodkové poistenie trvá po februári 2011, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká od najbližšej splátky predčasného starobného dôchodku splatnej po 28. februári 2011.

Rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 30. apríla 2013 bola zvýšená suma predčasného starobného dôchodku navrhovateľa podľa § 68 ods. 2, § 82 a § 112 zákona o sociálnom poistení od 12. apríla 2010 za obdobie dôchodkového poistenia od 1. augusta 2007 do 31. marca 2008 a od 2. septembra 2008 do 15. februára 2009 získané počas poberania dôchodku na základe žiadosti navrhovateľa zo dňa 1. apríla 2008 a zo dňa 16. februára 2009.

Rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X - P. zo dňa 30. apríla 2013 bola výplata predčasného starobného dôchodku navrhovateľa uvoľnená od 3. apríla 2013 podľa § 112, § 82 a § 293ce zákona o sociálnom poistení z dôvodu zániku povinného dôchodku poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby.

Rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30. apríla 2013 bola navrhovateľovi zvýšená suma predčasného starobného dôchodku od 10. apríla 2013 (odo dňa doplatenia poistného na dôchodkové poistenie) na sumu 443,50 Eur mesačne za obdobie dôchodkového poistenia získané počas poberania predčasného starobného dôchodku za dobu od 1. júla 2010 do 2. apríla 2013 na základe žiadosti navrhovateľa zo dňa 3. apríla 2013.

Navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek dňa XX. A. XXXX, k tomu dňu mal nárok na starobný dôchodok vo výške 443,50 Eur mesačne. V tejto sume je zahrnutá suma zvýšenia patriaca od 1. januára 2012, 13,50 Eur mesačne, suma zvýšenia od 1. januára 2013 o 11,50 Eur a suma zvýšenia o 10,40 Eur za obdobie dôchodkového poistenia získané po priznaní predčasného starobného dôchodku od 1. júla 2010 do 2. apríla 2013.

Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku navrhovateľovi netrval v období od 12. marca 2011 do 2. apríla 2013.

Krajský súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že od dátumu priznania predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku navrhovateľovi netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku 753 dní. Sumu starobného dôchodku preto odporkyňa správne zvýšila o 13,0%, čo predstavuje sumu 57,65500000 Eur mesačne, t. j. po zaokrúhlení je suma starobného dôchodku 501,20 Eur mesačne.

Krajský súd zhodnotil vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 20.08.2013, ktorým bol na podklade § 69a zákona o sociálnom poistení navrhovateľovi od 30.08.2013 zvýšený starobný dôchodok na sumu 501,20 Eur mesačne je vecne správne, zákonné, a preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.. Prehľad hodnôt osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je uvedený v osobnom liste dôchodkového poistenia. Od dátumu priznania predčasného starobného dôchodku od 01.08.2007 do dovŕšenia dôchodkového veku, do 30.08.2013 navrhovateľovi netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku 753 dní. Suma starobného dôchodku preto odporkyňou bola správne zvýšená o 13,0%, čo predstavuje sumu 57,65500000 Eur mesačne, t. j. po zaokrúhlení je suma starobného dôchodku 501,20 Eur mesačne. Z uvedených dôvodov je tvrdenie navrhovateľa irelevantné, že mu mal byť priznaný starobný dôchodok v sume 533,60 Eur.

Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v celom rozsahu odvolanie z dôvodu, že toto nepovažoval za vecne správne.

Mal za to, že odporkyňa pri uvedenom zvýšení dôchodku o 13% nepostupovala správne v tom smere,

že na účely jeho zvýšenia vychádzala zo sumy 443,50 Eur, teda zo sumy predčasného starobného dôchodku, ktorý navrhovateľ poberal ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku. Takým postupom odporkyňa zohľadnila iba 63,5% z výšky jeho starobného dôchodku, ktorý mu bol od vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok krátený o 36,5%. Podľa jeho názoru odporkyňa pri výpočte zvýšenia dôchodku o 13% mala vychádzať zo 100% výšky jeho starobného dôchodku na ktorý by mal nárok v prípade, že by predčasný starobný dôchodok nepoberal.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.07.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa ust. § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení „suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.“

Podľa ust. § 68 ods. 2 zákona o sociálnom poistení „ak poistenec bol povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba po priznaní predčasného starobného dôchodku, k sume predčasného starobného dôchodku vyplácaného ku dňu zániku nároku na jeho výplatu sa odo dňa zániku tohto dôchodkového poistenia pripočíta suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej ku dňu nasledujúcemu po zániku tohto dôchodkového poistenia. Na hodnotu osobného mzdového bodu podľa prvej vety prevyšujúcu hodnotu 3 sa neprihliada.“

Podľa § 69a ods. 2 zákona o sociálnom poistení „ak poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nebol predčasný starobný dôchodok vyplácaný nepretržite od vzniku nároku na tento dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, suma starobného dôchodku, na ktorú mal poistenec nárok v deň dovŕšenia dôchodkového veku, sa určí na žiadosť poistenca znovu. Suma starobného dôchodku podľa odseku 1 určená podľa § 68 ods. 2 a zvýšená podľa § 82 sa zvýši o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku; § 82 ods. 16 sa v tomto prípade neuplatní.“

Podľa § 82 ods. 3 zákona o sociálnom poistení „na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje.“

Odvolací súd po preskúmaní dôvodov odvolania navrhovateľa dospel k záveru, že v predmetnom konaní je spornou suma, rozhodujúca pre zvýšenie starobného dôchodku navrhovateľa podľa ust. § 69a ods. 2 veta druhá zákona o sociálnom poistení. V zmysle uvádzaného ustanovenia zákona o sociálnom poistení bola odporkyňa povinná zvýšiť sumu starobného dôchodku navrhovateľa o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku, t. j. o 13% za 753 dní.

Úlohou odvolacieho súdu bolo posúdiť správnosť výkladu dotknutých ustanovení odporkyňou ako aj krajským súdom, najmä ust. § 69a ods. 2. Z tohto vyplýva, že odporkyňa bola povinná zvýšiť starobný dôchodok navrhovateľa podľa odseku 1, t. j. predčasný starobný dôchodok, ktorý bol vypočítaný podľa ust. § 68 ods. 2 a zvýšený podľa § 82 zákona o sociálnom poistení. Príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení teda odkazujú na sumu predčasného starobného dôchodku vyplácaného ku dňu zániku nároku na jeho výplatu (t. j. od 12.3.2011), ku ktorej bola rozhodnutiami uvedenými v napadnutom rozsudku krajského súdu pripočítaná suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia (počas poberania predčasného starobného dôchodku od 01.08.2007 do 31.03.2008, od 02.09.2008 do 15.02.2009 a od 01.07.2010 do 02.04.2013) a aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej ku dňu nasledujúcemu po zániku tohto dôchodkového poistenia. Výslednú sumu je potrebné zvýšiť podľa § 82 zákona o sociálnom poistení, čo odporkyňa vykonala rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - P.. z 30.04.2013.

Len z takto vypočítanej sumy je napokon možné vykonať zvýšenie o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku.

Z administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 20.08.2013 rozhodla tak, že navrhovateľovi podľa § 69a zákona o sociálnom poistení starobný dôchodok od 30.07.2013 na sumu 501,20 Eur mesačne. Navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne z 24.09.2007 priznaný od 01.08.2007 predčasný starobný dôchodok v sume 10.323,- Sk mesačne. Nárok na predčasný starobný dôchodok mu vznikol získaním najmenej 10 rokov obdobia dôchodkového poistenia so splnením ďalších podmienok uvedených v § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z.. K 01.08.2007 získal 14 931 dní dôchodkového poistenia, čo je 40 rokov a 331 dní obdobia dôchodkového poistenia. Suma predčasného starobného dôchodku je určená podľa § 68 ods. 1 zákona, ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty zníženej o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku. O nároku na predčasný starobný dôchodok bolo rozhodnuté na podklade evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia.

V posudzovanej veci súd ďalej zistil, že navrhovateľ začal neskôr pracovať a preto mu bola výplata predčasného starobného dôchodku za obdobie od 12.03.2011 do 02.04.2013, t. j. 753 dní, zastavená. Predčasný starobný dôchodok je podľa § 69a ods. 1 zákona o sociálnom poistení po dovŕšení dôchodkového veku, starobný dôchodok. Navrhovateľ dňa 30.07.2013 dovŕšil dôchodkový vek a preto mu odporkyňa nanovo určila sumu starobného dôchodku. Ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku mal navrhovateľ nárok na starobný dôchodok v sume 443,50 Eur mesačne, výplata predčasného starobného dôchodku mu bola zastavená 753 dní, suma starobného dôchodku sa mu zvýšila o 13,0 % (753 dní : 30 dní x 0,5 %), čo predstavuje sumu 57,6550 Eur mesačne (443,50 Eur x 13 %), po zaokrúhlení je suma starobného dôchodku 501,20 Eur mesačne (443,50 Eur + 57,65 Eur).

Podľa názoru odvolacieho súdu, účelom predčasného starobného dôchodku je zabezpečiť poistencovi príjem v starobe pred získaním nároku na starobný dôchodok. Rozdiel medzi starobným dôchodkom a predčasným starobným dôchodkom spočíva v tom, že predčasný starobný dôchodca poberá starobný dôchodok ešte pred dosiahnutím zákonom stanovenej hranice dôchodkového veku. Tým zákonodarca umožnil poistencom skôr poberať dôchodok z rozličných dôvodov. Je však potrebné pripomenúť, že predčasný starobný dôchodca sa dostáva do určitej výhody, keďže môže poberať dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia skôr ako starobný dôchodca. Ak by sme posudzovali celkový objem finančných prostriedkov, ktorý bol predčasnému starobnému dôchodcovi vyplatený zo všeobecného systému sociálneho poistenia za určité obdobie, dostáva sa tento dôchodca do značnej výhody oproti dôchodcovi, ktorý začne poberať starobný dôchodok až neskôr. Za predpokladu, ak by obidvaja dôchodcovia platili poistné za rovnakých podmienok a v rovnakej výške, starobný dôchodca by bol určitým spôsobom diskriminovaný. Podľa názoru odvolacieho súdu, v dôsledku tejto nerovnováhy zákonodarca pristúpil k takému opatreniu, ktorým skrátil predčasný starobný dôchodok o určitú sumu, aby tým kompenzoval nerovnováhu medzi celkovými vyplatenými finančnými prostriedkami -

starobnými dôchodkami.

Ak by však predčasný starobný dôchodca v dôsledku určitých okolností (napr. v dôsledku výkonu práce) nepoberal predčasný starobný dôchodok, nebolo by spravodlivé, aby mu bol predčasný starobný dôchodok (neskôr starobný dôchodok) vyplácaný v takej sume, ktorá mu bola predtým priznaná na základe posúdenia vtedajších podmienok. V tomto prípade by bol, naopak, predčasný starobný dôchodca po posúdení celkového množstva vyplatených finančných prostriedkov zo všeobecného systému sociálneho poistenia znevýhodnený oproti starobnému dôchodcovi. Zákonodarca preto reagoval takým spôsobom, že do zákona o sociálnom poistení zakomponoval ustanovenie § 69a, ktorým sa suma predčasného starobného dôchodku (neskôr starobného dôchodku) zvýši o tú časť, za obdobie ktorého nepoberal dôchodca predčasný starobný dôchodok.

Keďže odvolací súd nezistil z pripojeného spisového materiálu, že by odporkyňa nesprávne vypočítala výšku starobného dôchodku, ako aj dobu od ktorej došlo k zvýšeniu tohto starobného dôchodku, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanovením § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý v konaní nebol úspešný ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.